

Enligt sändlista

Överklagan över detta beslut har inte kommit in till länsstyrelsen. 030508 *fbw*

**BESLUT OM BILDANDE AV NÄMDÖ NATURRESERVAT,
VÄRMDÖ KOMMUN**
(3 bilagor)

Namn	Nämdö naturreservat
Objektnummer	0120-02-048
Kommun	Värmdö
Socken	Nämdö
Natura 2000 sitecode	SE0110349
Fastigheter	Östanvik 1:67, Västanvik 2:1, Mörtö 1:25
Lägesbeskrivning	ekonomiska kartan: 109 21 109 22, 109 31, 109 32, 109 33 topografiska kartan: 10 J SV
Area	2237 ha
Därav landarea	490 hektar
Markägare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Förvaltare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara *Nämdö naturreservat*.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med reservatet skall vara att bevara ett skärgårdsområde av stor betydelse för naturvärden. Den biologiska mångfalden skall bevaras och stärkas inom delar av de skogsområden som är i huvudsak opåverkade av större skogliga åtgärder. Odlingslandskapet samt kalkhällarnas flora skall bevaras. En gynnsam bevarandestatus skall upprätthållas för de naturtyper som har angivits för området enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Områdets stora betydelse för friluftslivet skall tillvaratas, dock på ett sådant sätt att friluftslivet inte påverkar områdets naturvärden i negativ bemärkelse.

Syftet uppnås genom att

- de delar i området som består av orörda och variationsrika skogsområden med dess skyddsvärda växt- och djurliv bevaras för fri utveckling genom att inga skogliga åtgärder utförs, med undantag för eventuella punktinsatser av naturvårdsskäl
- områdets lundmiljöer bevaras från igenväxning genom att lundarna röjs och hävdas
- de äldre byggnaderna och de hamlade träden bevaras
- betes- och åkermarken hävdas genom bete och slåtter eller åkerbruk
- de naturgivna förutsättningarna för friluftslivet tillvaratas.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och 22 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd inom skötselområde 4, 7 och 8, förutom de åtgärder som anges i fastställd skötselplan i bilaga 2,
2. ta bort eller bearbeta dött vindfälle inom skötselområde 7, förutom de åtgärder som anges i fastställd skötselplan i bilaga 2,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som väsentligen kan förändra områdets topografi eller hydrografi, som att gräva, spränga, dika, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
4. uppföra mast eller vindkraftverk,
5. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel i skogsmarken,
6. införa för området främmande växt- eller djurart,

7. anlägga golfbana eller energiskog.

Utöver vad som angivits ovan är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

8. dra fram mark-, vatten eller luftledning,
anlägga väg, stig eller rastplats eller annan anordning för friluftslivet,
muddra,

9. uppföra helt ny byggnad eller anläggning utanför zon A, kartbilaga 1 B,

10. anlägga tält- eller lägerplats utanför zon A, kartbilaga 1 B,

11. anordna upplag annat än vad som behövs för reservatets skötsel.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan.

Föreskrifterna skall heller inte utgöra hinder mot skötsel av befintliga ledningsgator samt vid normal skötsel av stigar, tomt- och gårdplats.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar, vägvisare och övriga upplysningsskyltar,
2. röjning eller gallring eller andra åtgärder som framgår av fastställd skötselplan,
3. undersökningar av växt- och djurlivet i reservatet.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är förbjudet att

1. förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller liknande,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar,

3. störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur),
4. medföra okopplad hund, utom inom inhägnad tomtplats
5. elda annat än på anvisad plats,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift utom på befintliga anslagstavlor,
7. framföra motordrivet fordon på land annat än på anvisade vägar, enligt kartbilaga 1B,
8. tälta mer än två dygn på samma plats,
9. för längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand,
10. landa med luftfarkost annat än på anvisad plats.

Föreskrifterna under punkten C gäller ej fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Skärgårdsstiftelsen förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

SKÅLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Allmän beskrivning

Nämdö ligger i ytterskärgården söder om Runmarö. Naturreservatets landareal uppgår till 490 hektar och innefattar större delen av norra Nämdö, södra Uvön, Rögrund, Skabban, Åsmansskärskobbarna, Stora Åsmansskär, Lilla Åsmansskär och Åsmansgrunden.

Stora delar av norra Nämndö och Uvöns södra hälft ingår i södra skärgårdens urkalkstensbälte vilket medför att florans är mycket särpräglad och artrik på ormbunkar och orkidéer inom naturreservatet. På Nämndö sträcker sig två höjdryggar i nordostlig-sydvästlig riktning. Även på Uvön sträcker sig en höjdrygg. Större delen av Uvön är skogklädd. Bergryggarna är kala eller bevuxna med tallskog och med fuktigare gran- och blandskog i sänkorna. De relativt opåverkade hållmarkerna och mellanliggande fuktdragen hyser höga naturvärden. Trädens åldersspridning varierar starkt, självföryngringen är påtaglig liksom tillgången på död ved. Flera växter som är typiska för naturskogar förekommer som t.ex. ryl, granbräken, klock- och ögonpyrola. Norr om sjön Storträsket är inslaget av lövrika sumpskogspartier stort. Storträsket är en sjö med omgivande gungflymarker med fattig vegetation. Artrika lundmiljöer finns särskilt väl utvecklade kring Östanvik på Nämndö, på Skabban och på delar av Uvön.

Skogsområdenas naturvärden uppmärksammades vid nyckelbiotopinventeringen. Det är flera för trakten stora sammanhängande naturskogsområden och lundområden med förekomst av många signalarter och rödlistade arter som tyder på ett mycket högt naturvärde. Delar av naturreservatet utgörs av naturtyper som ingår i EU:s art- och habitatdirektiv och som av Regeringen föreslagits ingå i Natura 2000. Dessa naturtyper är *dystrof sjö, skogbevuxen myr, prekambrisk kalkhällmark och västlig taiga*.

Den karga miljön och den stora andelen impediment på Uvön har medfört att stora delar av skogen lämnats utan skogliga åtgärder. På Nämndö däremot finns områden som är starkt påverkat av skogsbruk, framför allt skogsmarken söder om Långviksviken, som kallas Svedlandet.

Kalkhällarna vid Östanvik och skogen på Nämndö böte och Skabban tillhör de botaniskt artrikaste i hela skärgården. Bland sällsyntheterna märks arter som bl.a. Sankt Pers nycklar, stenkrassing, långbladig spåtistel, färgmåra, finnoxel och grusslok och fjällhüllebräken. Kalkhällarnas lavflora innehåller också flera ovanliga arter som t.ex. fjällig svavellav, mångfruktig gelélav, rikfruktig gelélav samt säcklav. På kalkhällarna växer också styv kalkmossa som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv.

Rögrund, Åsmansskärskobbarna, Stora Åsmansskär, Lilla Åsmansskär och Åsmansgrunden utgörs av låga och mestadels kala skär, delvis bevuxna med lövskog eller blandskog. I Nämndöfjärden finns få lämpliga häckningsskär varför öarna har ett stort värde för fågellivet.

Flera hotade fjärilsarter finns inom Stockholms skärgårds urkalkstensområden. På Nämndö, där vegetationen är mycket varierande och omväxlande mellan öppna marker och slutna skog med kantzoner däremellan finns värdefulla miljöer för fjärilar och andra insekter. Bl.a. har rödlistade arter som apollofjäril, bastardpärlmorfjäril, myskbock och guldbagge påträffats.

På Östanviks gård finns ett skärgårdsjordbruk med odling och betesdjur. Betesdjuren betar även inom flera andra naturreservat i skärgården. Åkermarken utgörs av små åkerfält med naturgivna former. Betesmarkerna består av hagmarker och före detta åkermark. Hagmarkerna innehåller på några platser en värdefull hävdgynnad flora med bl.a. brunklöver och luden johannesört. På Östanviks strandängar återfinns blåsklöver och blankstarr.

På den delen av Uvön som ingår i reservatet har inte funnits några andra gårdar än Sunnansund som fortfarande finns kvar. Jordbruket är sedan länge nedlagt och större delen av odlingsmarken är igenvuxen med lövskog.

Nämdö finns omnämnt i skrift redan på 1200-talet i kung Valdemar Seiers seglingsbeskrivning över leden utmed svenska kusten till Reval i Estland. På 1500-talet fanns åtta skattskrivna bönder i Nämdö; fyra i Vesterby, en i Vestanvich, en i Longvich, en i Rörstrand och en på Mörtöön. Östanvik, där prästen "Här Knut" var skattebefriad har under alla år skilt sig från vanliga skärgårdshemman. Nämdö dominerades från 1600-talet och 200 år framåt av Östanviks säteri, ett av de få säterier som anlades i övärlden.

På slutet av 1600-talet lydde 16 hemman under Österwijks Sätessgård - hela Nämdö ytter-skärgård, Runmarö, Eknö samt Skiälsmara på Ingarö. Sommaren 1719 brändes nästan hela Nämdö av ryssarna. Östanviks gård byggdes upp igen lite söder om gamla läget. Säteriet splittrades efter laga skiftet åren 1862-63 i fyra gårdar och herrgården revs men än idag finns en del av 1700-tals husen kvar bl.a. en flygel till mangårdsbyggnaden.

Besöksfrekvensen är relativt låg då det inte finns några särskilda anläggningar för det rörliga friluftslivet. Reservatet nås med Waxholmsbåt eller med egen båt. Till Rögrund går ingen Waxholmsbåt. Det finns flera skyddade vikar som utnyttjas för bad och ankringsplats för båtar.

Länsstyrelsens bedömning

Nämdö naturreservat ligger inom det geografiskt avgränsade kust- och skärgårdsområdet som med hänsyn till natur- och kulturvärdena i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken. Naturreservatet är också utpekad som riksintresse för naturvården och friluftslivet med stöd av 3 kap 6 § miljöbalken.

I kommunens översiktsplan antagen den 29 april 1992 anges att förutsättningarna för att värdena skall bestå fordras att skogsbruket anpassas till de stora naturvärdena i denna del av skärgården. Friluftslivets och turismens intressen bör särskilt beaktas. Vidare anges att bebyggelsen på Norra Nämdö, utgörs av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

I Länsstyrelsens Naturvårdsprogram har området bedömts ha höga och mycket höga naturvärden.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. i miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området och förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

ÄRENDETS BEREDNING

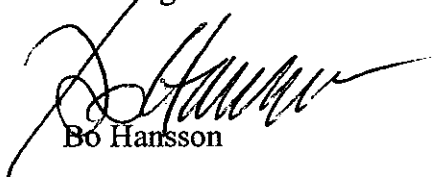
Fastigheten ägdes fram till och med 1997 av Stockholms stad. Staden överlät stora delar av sitt markinnehav till Skärgårdsstiftelsen efter förslag från Landstinget och Stockholms stad. I samband med överlåtelsen ombildades Stiftelsen Stockholms Skärgård till Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län. Norra Nämndö och södra Uvön med tillhörande vattenområden tillhör de områden som ingick i överlåtelsen.

Förslaget har sänts för yttrande till Naturvårdsverket, Skärgårdsstiftelsen, Skogsvårdsstyrelsen, Värmdö kommun och övriga sakägare.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson, beslutande, miljö- och planeringsdirektör Lars Nyberg, länsantikvarie Ann-Charlotte Backlund, lantbruksdirektör Jan Emmervall, länsarkitekt Carl-Gustav Hagander, länsassessor Sune Högling samt miljöhandläggare Ruona Burman, föredragande.

Bo Hansson

Ruona Burman

Bilagor

- 1A. Reservatskarta, översiktskarta
- 1B. Reservatskarta, detaljkarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Nämdö naturreservat

 = ingår ej i reservatet

Nämdöfjärden

Stora och Lilla
Asmansskar

Stora
Husarn

Rögrund

Uvön

Sunnansund

Tomudden

Mörtö

Ekholmen

Nämdö

Sand

Orrön

Nämdö

Västanvik

Stor-
träsket

Långvik

Käckskar

Skabban

Östanvik

Nämdö
böte

Boskapsön

Rågskar

Braka

Ormskar

Brunskar

Koskären

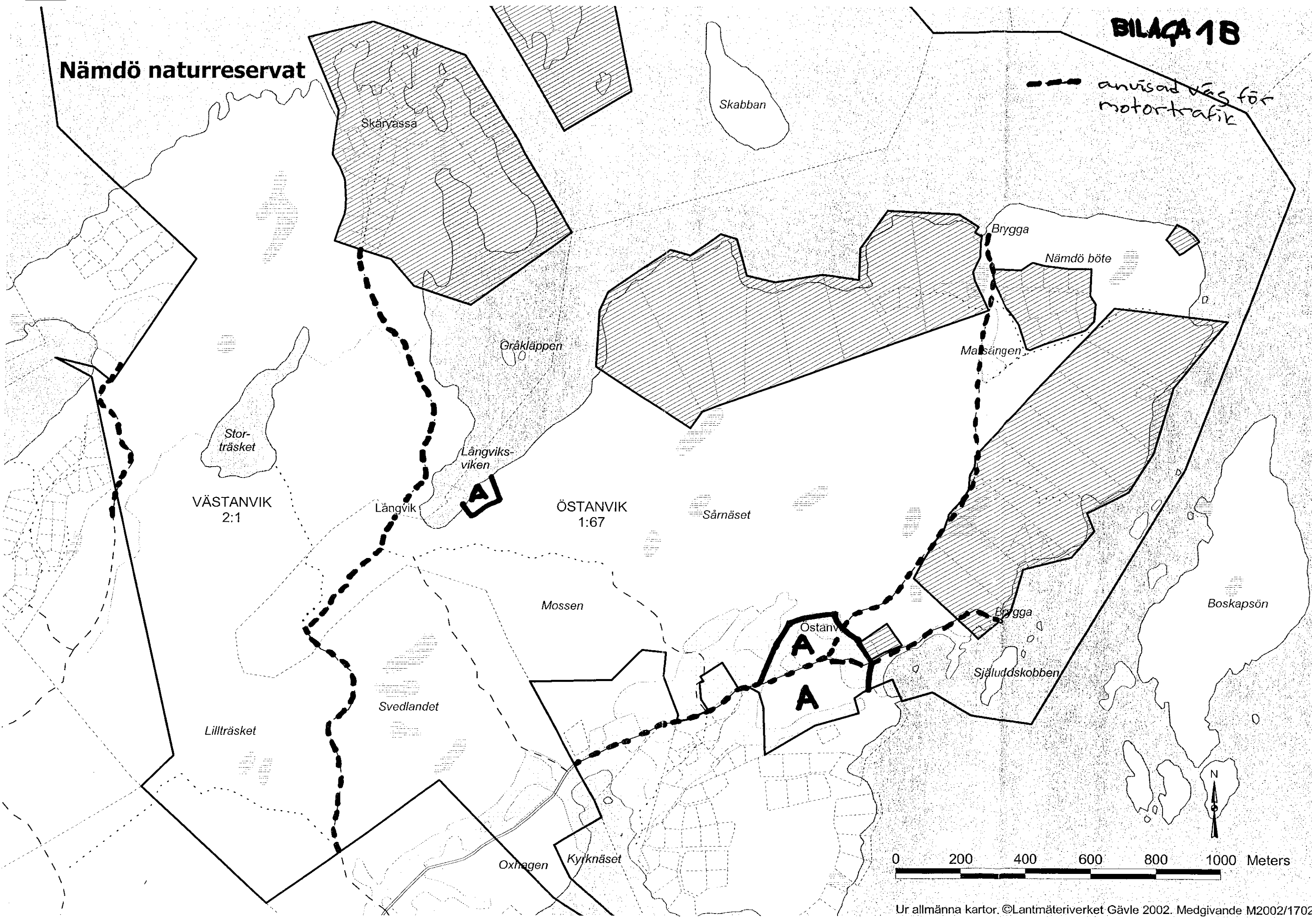
Ängsskar

Munkö

Nämdö naturreservat

--- anvisad väg för motortrafik

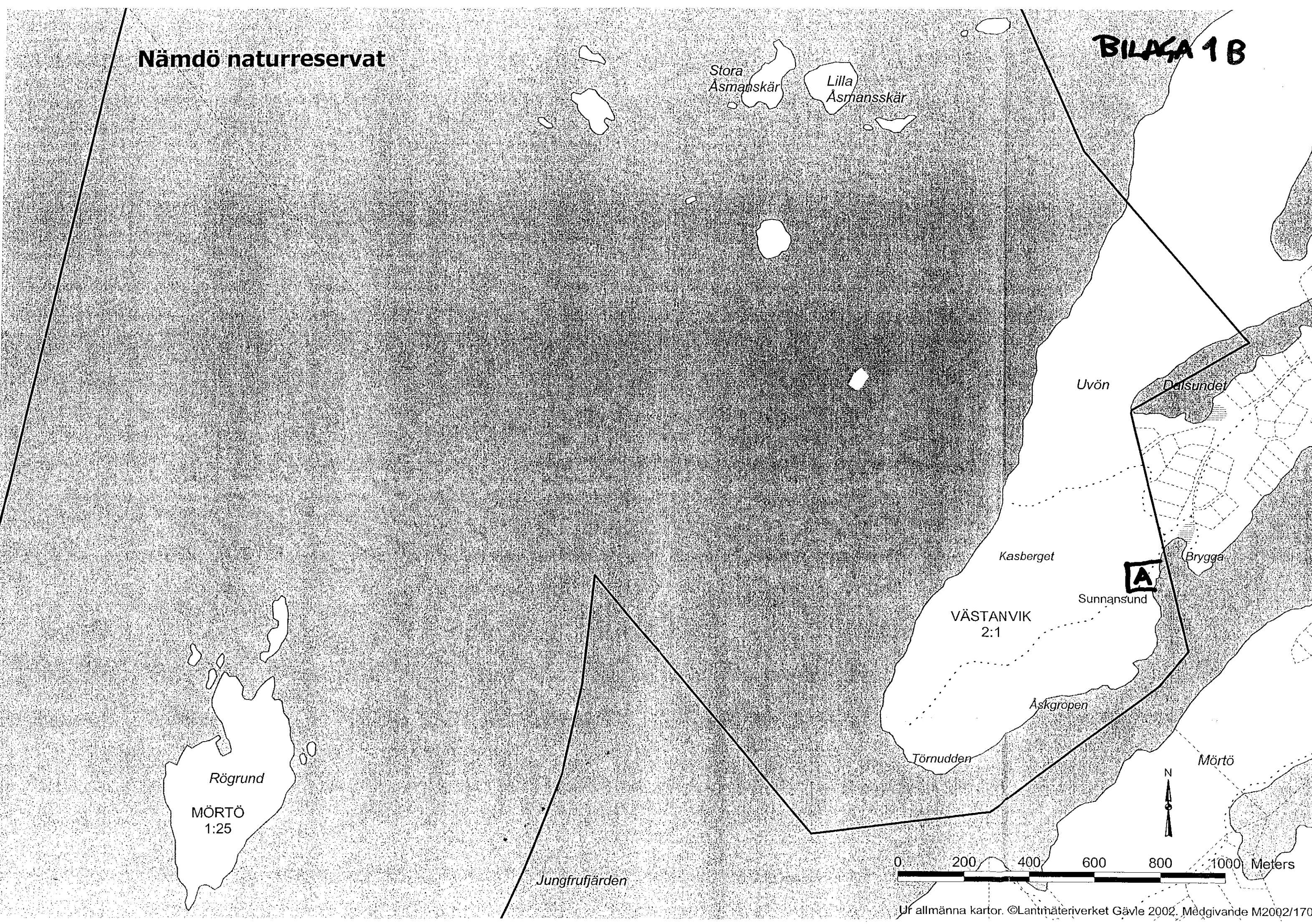
VÄSTANVIK 2:1

ÖSTANVIK 1:67

0 200 400 600 800 1000 Meters

Nämdö naturreservat

BILAGA 1 B

Stora Åsmanskär
Lilla Åsmansskär

Rögrund
MÖRTÖ
1:25

VÄSTANVIK
2:1

0 200 400 600 800 1000 Meters